

Zadanie 5.1. Badanie pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych w ramach obowiązującego monitoringu krajowego oraz wymogów UE

Kierownik zadania: dr A. Miszczak

Wykonawcy: dr J. Szymczak, mgr K. Rudziński, mgr P. Sikorski, mgr J. Kicińska, T. Bil, mgr J. Czajkowska, K. Gręda, mgr R. Pejski, A. Kaźmierczak, I. Kuśmierska, mgr A. Markowicz, mgr K. Zagibałło, mgr J. Kazimierzczuk, A. Trocha, mgr E. Szustakowska, mgr L. Wypych, K. Kaczorowska

W ramach całego zadania zanalizowano 900 prób pochodzenia roślinnego na zawartość pozostałości środków ochrony roślin. Badania były podzielone na trzy podzadania.

A. Przeprowadzenie analiz pozostałości środków ochrony roślin w próbkach płodów rolnych dostarczonych przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Celem tego podzadania była kontrola prawidłowego stosowania środków ochrony roślin w produkcji rolnej. Wykonano analizy pozostałości środków ochrony roślin w 550 próbach płodów rolnych dostarczonych przez pracowników PIORiN. Obejmowały one uprawy owoców, warzyw, uprawy rolnicze, roślin zielnych i przyprawowych oraz innych upraw sprawdzanych wrywkowo. Dostarczone próbki badano akredytowanymi metodami analitycznymi na obecność pozostałości co najmniej 176 środków ochrony roślin obejmujących insektycydy, fungicydy i herbicydy. Wyniki badań analizowano pod względem:

- czy wykryta substancja jest dopuszczalna do stosowania w danej uprawie zgodnie z etykietą środka;
- czy wykryty związek znajduje się w wykazie substancji aktywnych, których stosowanie w ochronie roślin jest zabronione;
- czy nie nastąpiło przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości tej substancji w uprawie.

W przypadku stwierdzenia takiego przekroczenia, informowano odpowiednie organy kontroli państwowej, które uruchamiały procedurę RASFF (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt).

W ramach prowadzonej oceny pozostałości pestycydów w 550 płodach rolnych stwierdzono, co następuje:

- w 45,3% badanych prób (249 prób) stwierdzono obecność 32 różnych środków ochrony roślin;
- pozostałości wykryto w 57,0% badanych owoców, w 48,4% warzyw, w 6,7% płodach rolniczych, w 27,3% roślinach zielnych i przyprawowych; w innych gatunkach sprawdzanych wrywkowo pozostałości wykryto w 20,0% próbek;
- stwierdzono 15 przypadków przekroczeń dopuszczalnych poziomów pozostałości (NDP) środków ochrony roślin określonych w rozporządzeniu Komisji Europejskiej i Rady nr 396/2005 lub niezgodnych z etykietą środka zastosowań kwalifikujących się do zgłoszenia RASFF.

W ramach tego podzadania do badań włączono również próby płodów rolnych wyprodukowanych w gospodarstwach ekologicznych. Przebadano 26 dostarczonych prób z upraw: dzikiej róży, fasoli szparagowej, jabłoni, kapusty białej, malin, marchwi, pomidora, porzeczki czarnej, truskawki i ziemniaka. W żadnej z tych prób nie stwierdzono pozostałości po zastosowaniu chemicznych środków ochrony roślin.

B. Przeprowadzenie analiz pozostałości środków ochrony roślin w próbach owoców i warzyw eksportowanych do Federacji Rosyjskiej.

W ramach współpracy z PIORiN zaplanowano badania pozostałości środków ochrony roślin w próbach pobieranych przez pracowników PIORiN z transportów jabłek i kapusty pekińskiej przeznaczonych na eksport do Federacji Rosyjskiej. Badania te miały na celu stwierdzenie prawidłowych poziomów pestycydów ze względu na normy obowiązujące w FR. Prowadzono je od stycznia do sierpnia 2011 roku i obejmowały 250 prób jabłek, gruszek i kapusty pekińskiej. W trakcie badań stwierdzono przekroczenia norm FR w 82 próbach, co stanowiło 32,8% wszystkich badanych prób. Dodatkowo wykryto 4 przekroczenia norm UE, co skutkowało wysłaniem odpowiednich zawiadomień do systemu RASFF. Comiesięczne sprawozdania zostały przesłane do Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

C. Przeprowadzenie analiz pozostałości środków ochrony roślin w próbach pochodzenia roślinnego na rzecz jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym.

W 2011 roku zaplanowano wykonanie oznaczeń pozostałości środków ochrony roślin w 100 próbach. W porozumieniu z głównym Inspektoratem Inspekcji Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych rozdzielono próby do badań między wszystkie oficjalnie zarejestrowane w Polsce jednostki certyfikujące w rolnictwie ekologicznym, zgodnie z ich udziałem w rynku. W trakcie badań stwierdzono obecność pozostałości chemicznych środków ochrony roślin w osiemnastu przypadkach: w czterech próbach jabłek, pięciu malin, ziarnie żyta, ziarnie owsa, glebie, czterech próbach liści malin, dwóch – liści wiśni, liściach jabłoni, liściach porzeczki czarnej, liściach kalafiora oraz w próbce rośliny fasoli. O wszystkich przypadkach powyższych wykryć zostały poinformowane odpowiednie jednostki oraz Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.